

Stručni osvrt na odjevnu komponentu koncerta

ZFA dr. Ivana Ivančana

“Na kraj sela kolo igra...”

održanog 19. travnja 2015.
u gradskom kazalištu Komedija

I ove godine dopala me velika čast analizirati odijevanje ZFA „Dr. Ivana Ivančana“ što je pravi užitek te praznik za oči, kao i u slučaju ostalih ansambala čije sam izvedbe imala čast ocijeniti.

Koncert je održan u dvorani Gradskog kazališta „Komedija“ koja suprotno mojim očekivanjima nije bila u potpunosti ispunjena, što me ne veseli jer smatram da bi svaki istinski folkloras trebao željeti, a i imati mogućnosti doći i pogledati barem jedan, ako ne i sve koncerte zagrebačkih ansambala.

Zahvaljujem Upravi ansambla koja mi je dodijelila mjesto iz kojeg sam adekvatno mogla zapažati sve detalje i kostimografska rješenja, a budući da se radilo o prvom redu balkona spomenute dvorane imala sam dojam kao da se nalazim na samoj pozornici “in medias res”. Kao bivša članica istog ansambla zadužena upravo za garderobu, uživala sam gledajući kako se principi koje sam usađivala dalje poštuju, ali što me još više veseli, čak i unapređuju.

ZFA „Dr. Ivana Ivančana“ započeo je svoj ovogodišnji koncert koreografijom Gorana Kneževića „Volim gajde, nek tambure troje“. Plesačice i plesači bili su uredno odjeveni dok se moje zamjerke odnose na sparivanje pojedinih komponenti nošnji, poput dužina i kombinacija košulja i pregača muških članova uključujući i gajdaša. Jasno da je teško (ili nemoguće) ujednačiti nošnje plesno-pjevnog dijela ansambla s onim sviračkim, pa je tako ova koreografija bila izvedena uz svirače u bunjevačkom nošnjama, budući da će u istim izvesti izvrstan glazbeni intermezzo „Čika Marko u posjetu Tavankutu“.

Koreografija „Zagorski drmešari“ odjevena s primjerenim brojem podsuknji, te uredno počešljanim djevojačkim pletenicama zaista je bila praznik za oči. Nažalost, na uredno odjevenim muškarcima dojam savršenosti pokvarilo je nekoliko muških frizura, koje unatoč današnjim modnim trendovima i saznanju da se radi o mladim ljudima koji su amateri; treba za ovakve prigode uobličiti na način koji je scenski prihvatljiviji dobu koje se prezentira. Sigurna sam da se uz malo truda to slijedeći put neće ponoviti jer se evidentno radi o iznimkama koje „bodu oči“.

Gradišćanske jačke izvedene u kombinaciji sa djevojkama iz Zagorja, zvučale su izvrsno ali još jednom su dokazale kako novije članice ansambla moraju malo više pažnje obraditi na međusobnu usklađenost duljina haljina i pregača.

Pjesme i plesovi Hrvata iz Boke Kotorske „Kolovođo diko naša“ bili su također odjeveni u primjereno raspoređene tipove nošnji, uredno usklađene u pogledu kolorita te dužina odjevnih predmeta u ženskom dijelu ansambla. Posebno bih pohvalila učvršćivanje oglavlja iglama, umjesto ukosnicama jer je tako omogućeno da marame slobodno prate liniju lica djevojaka i titraju u ritmu plesa što daje dodanu gracioznost te eleganciju prikazanog plesa. Muškarci su bili skladno odjeveni i usklađeni međusobno, što je dovelo do sklada s elegantno odjevenim ženskim dijelom ansambla.

Pjesme i plesovi Hrvata Bunjevaca iz Vojvodine pod nazivom „Kolo igra tamburica svira“ plijenili su pažnjom pomno izglaćanim podsuknjama i savršeno ugađenim frizurama ženskog

dijela ansambla. Također, primijetila sam uporabu savjeta i trikova koje sam i sama koristila u svojstvu voditelja garderobe ansambla. Moje zamjerke odnose se na neprimjerenu uporabu dodatnih detalja poput nakita te bi posebna pažnja trebala biti posvećena usklađenosti i poravnanju visine ženskih dijelova nošnji u prvom redu. Nakit i dodatni detalji ionako ne smiju preuzimati pažnju više od ukupnosti nošnje. Slamnati ukrasi u ženskim oglavljima i frizurama i veličina perlica trebali bi biti korigirani u pogledu njihove veličine te usklađeni s ostatkom nošnje.

Drugi dio koncerta započeo je motivima zapadne Hercegovine, konkretnije Posušja i okolice. Koreografija pod nazivom „Biokovo za oblak se veže, mene srce u bekiju steže“ pokazala je da je prošlogodišnja sugestija u pogledu poravnavanja haljina s rubom pregača ili rubom resa na pregačama naišla na plodno tlo. Svejedno, haljina jedne solistice je bila bitno kraća od svih ostalih, što upada u oko i zahtijeva ili poravnanje, ili objašnjenje zašto je baš ona bitno različita od drugih. Muška nošnja neminovno zahtijeva dogovor oko dva segmenta: ujednačen tip čarapa; a shodno tome i njihova dužina. Neujednačenost u ovom segmentu narušava (poslovično) dobar dojam nastupa ansambla.

Kostimografija „Međimurske pisane nedelje“ i ove je godine pokazala je kako se uz pažljivo odabrane boje tibeta može postići vrlo visok stupanj kolorita i likovnosti čak sa (relativno) skromnim međimurskim nošnjama. Tu lijepu sliku malo je narušila suknja jedne od djevojaka koja je duljinom odskakala od ostalih, što ću pripisati odgovornosti pojedinca a ne garderobijera.

Djevojke koje izvode koreografiju iz Ražanca, njih čak 14 bile su skladno i jednako odjevene. Preporučila bih položiti malo više pažnje na vezivanje marama, s obzirom na to da ujednačenost tog dijela nošnje uvelike (ili čak presudno) doprinosi opće dojmu ionako uvjerljivo izvedene koreografije. Duljine sukanja su bile usklađene, kao i pregača sa suknjama te me posebno razveselila inovacija s plavom pregačom koja je malo razbila uniformiranost koja inače krase odjevenu komponentu ove dobro nam znane točke dr. Ivančana.

Pjesme i plesove podravske Hrvata iz Mađarske Podravine „Preko Drave“, kao i lani uredno odjevenih i plesno usklađenih izvođača, ovaj put je upotpunio i glazbeno plesni intermezzo „Tamo preko drave“ maestra Siniše Leopolda. Kod plesačica odnosno pjevačica sam također primijetila mala odstupanja u duljini sukanja pojedinih, kao i jedne nedovoljno čvrsto zavezane pregače koja je narušila skladne antologijske „Podravske Svate“ kojima je ovaj izvrstan koncert završio.

Zaključno mogla bih reći kako je odjevna komponenta u primjeru ZFA „Dr. Ivana Ivančana“ bila na vrlo visokoj razini. Tek nakon odgledanih svih koncerata moći ću je evaluirati u odnosu na ostale ansamblima, što pred njih stavlja ni malo lak zadatak. Evidentno je da su kriteriji postavljeni vrlo visoko tako da će mi zasigurno biti pravo zadovoljstvo uživati u koncertima koji me očekuju.

Katarina Horvatović, diplomirana etnologinja i profesorica pedagogije